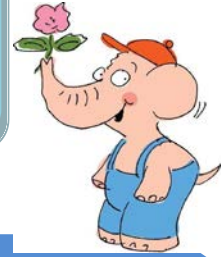

פרשת קורח

מחאה

בעקבות התקוממתם של קורח ועדתו נגד מנהיגי העם (משה ואהרן), בחרנו לעסוק במחאה עצמה. מחאה היא פעולה של הבעת התנגדות או אי-הסכמה לאמירה או למעשה כלשהם. לעתים המחאה מצטיירת בעינינו כדבר שלילי, אך בעצם מחאה היא לעתים פעולה לגיטימית, חיובית ואפילו הכרחית. הדיון בנושא המחאה עשוי לעודד את התלמידים לחשוב חשיבה עצמית, לעמוד על דעותיהם ולמחות בנסיבות הראויות. למחות גם על דעותיהם ומעשייהם של המבוגרים. כמובן, חשוב להדגיש שהבעת מחאה בפני חברים, תהיה שונה מהבעת מחאה בפני מורה בבית ספר או הורה. כדאי לשוחח גם על הבעת מחאה בפני חברים. ייתכן שרבים מהתלמידים רואים במחאה נגד המורים דבר מובן מאליו, אך הם ימנעו מלמחות על התנהגות לא הוגנת של חבר מחשש להיחשב "חנונים". אפשר לדון עם התלמידים במקומה של המחאה במצבים שונים, למשל, חבר פגע בחבר אחר, האם להתערב ולמחות? האם להישאר בצד ולא להביע עמדה?

במדור עברית שפה יפה

השבוע מוצג במדור הביטוי "מנקר עיניים", המדור עומד על גלגולו של הביטוי ועל משמעויותיו השונות. כיום כשאומרים על משהו שהוא "מנקר עיניים" מתכוונים בדרך כלל למוכן המטאפורי של הביטוי, לכך שהדבר **בולט ומעורר קנאה**. אפשר לשאול את הילדים מה מדריך אותם ברכישת בגד או חפץ חדש. סביר להניח שהם יצינו גם את הרצון ש"אחרים יראו". אם התלמידים אינם מעלים זאת בעצמם אפשר לשאול על כך ישירות. אין ספק שבגדיו של האדם וחפציו תורמים לא מעט לבניית מעמדו בחברה, אולם חשוב להדגיש את ההבדל בין הצורך והרצון להתלבש "יפה" ומסודר ולהחזיק חפצים נחוצים (וגם חפצים יפים ובעלי ערך), לבין ההתגאות בבגדים של מותג מסוים: ב־mp3 יקר, בטלפון נייד מדור X וכדומה, כלומר ברצון "לנקר עיניים". במציאות הכלכלית הלא-פשוטה של היום, לא פעם ילדים רואים אצל ילדים אחרים דברים שאין באפשרותם לרכוש לעצמם. כדאי לפתח אצל התלמידים רגישות לכך. אפשר לדון בשאלות: כיצד אפשר לדעת אם דבר מסוים עלול "לנקר עיניים" או לא? מה לעשות אם יש לי, או קיבלתי, משהו שעלול לעורר את קנאת החברים?

על המדרש

לפי התפיסה המוצגת במדרש שלפנינו, אדם נענש לא רק על חטאים שעשה בעצמו, אלא גם על חטאיהם של בני אדם אחרים – במקרים שבהם היה יכול למחות על המעשים ולא מחה. מכאן נראה שחז"ל סברו שאי-מחאה על חטא כמוה כביצוע החטא עצמו.

עם זאת, חשוב לדעת שהענישה שהמדרש מתכוונת אליה, אינה ענישה בידי אדם (כלומר ענישה של שופטים), אלא ענישה בידי שמים (בידי האל).

שני נושאים נוספים העשויים לעלות בקשר לנושא הם: **מטרת המחאה, ודרך המחאה.** למטרה כאן יש משמעות רבה: מחאה הבאה מתוך התנשאות ורצון להוכיח עליונות – פוגעת, ולרוב אינה מעוררת חרטה אלא כעס, ולהפך – מחאה הבאה מתוך אהבה והתחשבות – נשמעת כך ומתקבלת יותר.

גם לדרך המחאה חשיבות רבה. אם רוצים למחות על משהו או הוכיח מישהו, כדאי לחשוב מה הדרך היעילה לעשות זאת – למשל, האם לפנות אל עושה המעשה בעצמו או אל מישהו אחר שיוכל להשפיע על יותר? ובכל מקרה כדאי להביא בחשבון שהמחאה אינה מועילה מיד, וצריך להיות סבלנים....

שאלות לדין: האם אתם נוהגים למחות על מעשי אחרים שאינם נראים לכם ראויים? מתי נכון (ואף הכרחי) למחות, ומתי זו התערבות שאינה במקומה? ומן הצד השני – האם קרה שמישהו מחה על מעשה שעשיתם אתם? איך הרגשתם? האם הדבר גרם לכם לחשוב שוב על המעשה, או רק עצבן אתכם?

מה בפרשה

קורח ועדתו – מֶרֶד שבראשו עמדו קורח משבט לוי ודתן ואבירם משבט ראובן, המרד כּוֹן נגד משה ואהרן. היו כנראה שתי קבוצות מורדים (לפחות) – לויים וקורח בראשם, שקינאו בכוהנים, ובני שבט ראובן שקינאו במעמד המיוחד של הלויים. כעונש על מעשיהם, נשרפו המורדים באש ה' ונבלעו באדמה, כך הראה ה' שאכן בחר בשבט לוי ובאהרון לשרתו.

חובותיהם וזכויותיהם של הכוהנים והלויים – בני ישראל שחזו במות המורדים נתקפו בהלה ולא העזו להתקרב אל המשכן. כדי להרגיעם הובטח להם שמעכשיו ואילך יישאו הכוהנים והלויים באחריות במקרה של פגיעה בקדושת המשכן.